

Posar en quarantena

Tot sovint, tenim ocasió de sentir-ne de tan grosses que, encara que ja hem après, com en els temps de la Bíblia, a no estranyar-nos de res, la prudència més elemental aconsella de posar-tes en quarantena. Es a dir, de diferir la creença en allò que ens han explicat fins a assegurar-nos de la seva certesa. Aquest és un sentit figurat de l'expressió posar en quarantena: com se sap, els qui pròpiament han de fer quarantena són els viatgers (o animals, mercaderies, etc.) que provenen d'un país on regna una malaltia infecciosa o contagiosa. La quarantena és, doncs, en aquests casos, un període de temps, teòricament, o primitivament, de quaranta dies. I usualment una quarantena és un conjunt —sovint aproximat— de quaranta individus o unitats. Quan no s'especifica de quin mena, acostuma a designar l'edat de quaranta anys: Ja hem arribat a la quarantena. Però en tots els casos quarantena és un derivat de quaranta. I si en parlem i hi insistim és perquè tot sovint, en lloc de quarantena veiem escrit «quarentena», és a dir, amb una e a la segona síl·laba. La pronunciació usual, és clar —a les zones del nostre domini lingüístic on no distingim entre la a i la e àtones—, no en resulta alterada, i és sens dubte per això que persisteix aquesta falta de vocalisme tributària de la morfologia del castellà.

El mateix que hem fet observar sobre quarantena cal fer-ho extensiu als altres col·lectius dels múltiples de deu fins a norantena. És a dir, cinquanta, seixantena, setantena, vuitantena (potser no tan correntment) i norantena. Convé recordar, doncs, que en tots ells, la vocal —gràfica— de la segona síl·laba és una a i no una e. Es ben segur que tothom rebutjaria formes com «quaranta» o «dinquanta», insólites i xocants. Anàlogament, en conseqüència, cal rebutjar els col·lectius que en provenen —«quarentena», «cinquantena», etc.— que si no ens semblen tan detonants és, simplement, perquè es pronuncien igual que les formes correctes.

ALBERT JANE